

Bawimy się w językoznawców

SCENARIUSZ LEKCJI

Scenariusz opracowany w ramach projektu „Przygody Przedsiębiorczego Dzeka” na podstawie książki **„Bankructwo małego Dzeka” Janusza Korczaka**, która w Roku Edukacji Ekonomicznej 2024, ustanowionym przez Senat RP, została wpisana na listę lektur w klasach 4-8 szkoły podstawowej

LEKCJA PRZEZNACZONA DLA: Uczennice/Uczniowie klas 4-6 szkoły podstawowej.

CZAS TRWANIA: 45 minut.

PRZEDMIOT: Język polski.

CELE KSZTAŁCENIA: Uczeń:

- określa tematykę oraz problematykę utworu,
- wykorzystuje w interpretacji tekstów własne doświadczenia
- identyfikuje wypowiedź jako tekst informacyjny, publicystyczny lub reklamowy,

- rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi, rozpoznaje wyrazy wieloznaczne, rozumie ich znaczenie w tekście oraz świadomie wykorzystuje do tworzenia własnej wypowiedzi,
- uczestniczy w rozmowie na zadany temat,
- dokonuje selekcji informacji,
- korzysta ze słowników ogólnych języka polskiego.

METODY KSZTAŁCENIA: Praca z tekstem, pogadanka, metoda zajęć praktycznych, mapa mentalna.

FORMY PRACY: Indywidualna, zbiorowa.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE: Tekst lektury, mapa mentalna.

WYPOSAŻENIE TECHNICZNE: Komputer z dostępem do Internetu, ekran multimedialny, arkusz szarego papieru, karteczki samoprzylepne, tablica do pisania/flipchart.

- ETAPY LEKCJI:**
1. Definicja słowa „językoznawca”.
 2. Kim jest przedsiębiorca?
 3. Trudniejsze i mniej znane słowa pojawiające się w książce o Dżeku.
 4. Mapa mentalna.
 5. Podsumowanie.

SZCZEGÓŁOWY OPIS PRZEBIEGU LEKCJI

1. Definicja słowa „językoznawca”. (5 min.)

- a) Kim jest językoznawca? (słownik języka polskiego)
- b) Z jakich słów składa się wyraz „językoznawca”?

Językoznawca – język + „znawca”, czyli znać = ktoś znający język, badający go.

2. Kim jest kupiec? (5 min.)

- a) Jakie trudniejsze i mniej znane słowa pojawiają się w książce o Dżeku? Skupiamy się na tych wyrazach, z którymi związany jest chłopiec jako kupiec (współczesny przedsiębiorca).

Kupiec – (dawniej) osoba, która kupowała produkty, by je potem sprzedać z zyskiem

- b) Dlaczego kupiec współcześnie nazywany jest przedsiębiorcą?

Przedsiębiorca – brać coś przed się, czyli zajmować się czymś, być czegoś właścicielem

3. Trudniejsze i mniej znane słowa pojawiające się w książce o Dżeku. (10 min.)

Jakie trudniejsze i mniej znane słowa pojawiają się w książce o Dżeku? Skupiamy się na tych wyrazach, z którymi związany jest chłopiec jako kupiec (współczesny przedsiębiorca).

Wypisanie wyrazów na pojedynczych karteczkach samoprzylepnych i naklejenie z boku tablicy (lub na arkuszu szarego papieru), np. kapitał, rabat, negocjacje, reklama, kooperatywa (spółdzielnia), książka wpłat i wydatków, kredyt, książka magazynowa, kalkulacja, doradzać/doradca, hurtownia, zysk, komisja rewizyjna, bank, rzeczoznawca, gwarancja, ubezpieczenie, bankructwo.

4. Mapa mentalna. (20 min.)

a) Nauczyciel kieruje pracą klasy. Wybiera jedno pojęcie, np. kooperatywa, ponownie tłumaczy jego znaczenie i wiesza (przykleja) w centralnym punkcie tablicy. Pyta, które z wyrazów na karteczkach wiąże się z tym słowem. Naprowadza uczniów pytaniami pomocniczymi na kolejne, np.:

- co należy zrobić, by więcej osób dowiedziało się o jakimś przedsięwzięciu? (reklama),
- czy trzeba mieć pieniądze, gdy rozpoczynamy jakąś działalność? (kapitał),
- czy można dać komuś towar bez pieniędzy? (kredyt),
- czy warto kogoś pytać o to, jak prowadzić firmę? (doradca)

b) Dzieci kolejno przychodzą, biorą po jednej karteczce z hasłem i dokładają do poprzednich w różnych miejscach, tworząc mapę mentalną. Tłumaczą z pomocą nauczyciela znaczenie i mówią krótko, dlaczego akurat w tym miejscu będzie ich słowo.

5. Podsumowanie. (5 min.)

- a) Czy uczniowie mogą być językoznawcami?
- b) Co nam daje bycie znawcami języka?
- c) Dlaczego warto poznawać nowe słowa?

Zadanie domowe:

Wypisz 5 wyrazów, które uznałeś za nowe w języku. Wyjaśnij ich znaczenie.

